

Izvješće o korištenju predpristupnih programa pomoći Europske unije za razdoblje od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine

Nakon prve generacije predpristupnih programa CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD uveden je i novi jedinstveni instrument pretpistupne pomoći IPA koji zamjenjuje dosadašnje programe u financijskoj perspektivi 2007-2013.

IPA program se sastoji od pet komponenti: Komponenta I - Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija, Komponenta II - Prekogranična suradnja, Komponenta III - Regionalni razvoj, Komponenta IV - Razvoj ljudskih potencijala i Komponenta V - Ruralni razvoj.

U drugoj polovici 2008. godine dozvolu za rad dobile su institucije uključene u operativne strukture za četiri komponente IPA programa, a u tijeku je akreditacija pete komponente za ruralni razvoj. Nakon dobivene akreditacije potpisani su i financijski sporazumi čime su stečeni uvjeti za povlačenje sredstava u navedenim komponentama.

Rok za ugovaranje za program PHARE 2006 istekao je 30. studenoga 2008. godine. Od ukupno odobrenih 52,82 milijuna eura namijenjenih financiranju projekata ministarstava i drugih tijela državne uprave, ugovoreno je ukupno 44,79 milijuna eura odnosno 84,80% odobrenih sredstava, a 4,54 milijuna eura ili 8,59% odnosi se na uštede koje su ostvarene zaključivanjem ugovora po cijenama nižim od planiranih.

Republici Hrvatskoj je kroz predpristupne programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD ukupno dodijeljeno 297,23 milijuna eura, od čega je do 31.12.2008. godine ugovoreno 237,49 milijuna eura odnosno 79,90%. U tijeku je ugovaranje za programe ISPA i SAPARD te će konačni postotak ugovaranja biti veći. Plaćanja su u tijeku i do 31. prosinca 2008. godine plaćeno je 114,29 milijuna eura. Potrebno je naglasiti da će se konačni podaci o iskorištenim sredstvima za pojedini program znati nakon završetka svakog programa, odnosno do konca 2011. godine.

U nastavku daje se pregled provedbe programa s posebnim osvrtom na doznačena sredstva i stanje provedbe projekata te moguće prijevare i nepravilnosti u postupku korištenja fondova.

1. DOZNAČENA SREDSTVA

Europska komisija po potpisivanju financijskih sporazuma uplaćuje predujam – dio alociranih sredstava za pojedini program na račun Nacionalnog fonda koji dobivenim sredstvima upravlja oročavajući ih u skladu sa projekcijama novčanih tokova i izvršavajući isplate temeljem zahtjeva provedbenih agencija.

U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine Europska komisija je na račun Nacionalnog fonda doznala 114,97 milijuna eura. Sredstva su doznana za programe CARDS, PHARE, ISPA, SAPARD i IPA komponenta III.

Ukupno su do 31. prosinca 2008. godine zatražena sredstva za programe od Europske komisije u iznosu 212,97 milijuna eura, a doznano je 209,87 milijuna eura. Razlika između zatraženih i doznanih sredstava nastaje zbog interne procedure Europske komisije za odobravanje zahtjeva za koju je potrebno tri do četiri mjeseca prije uplate na račun Nacionalnog fonda.

U Prilogu 1 dana je tablica s detaljnim prikazom traženih i dobivenih sredstava od Europske komisije u razdoblju do 31. prosinca 2008. godine.

U nastavku daje se pregled ugovaranja, doznanih, te utrošenih sredstava po pojedinim programima.

2. CARDS

a) CARDS 2003

Rok za ugovaranje projekata u okviru programa CARDS 2003 istekao je 5. lipnja 2006. Ugovoreni su projekti u iznosu 28,69 milijuna eura ili 97,68% decentraliziranih sredstava. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 0,23 milijuna eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine za ugovorene projekte isplaćeno 26,16 milijuna eura ili 91,20% ugovorenog iznosa. Krajnji rok za završetak provedbe bio je 31.12.2008. godine. Do 31.12.2008. godine izvršena su konačna plaćanja za 65 ugovora, a za preostalih 11 plaćanja će biti izvršena po odobrenju konačnih izvještaja o provedbi. Rok za izvršenje svih plaćanja po ovom programu je 31.12.2009. godine.

Europska komisija je 16. studenog 2007. godine doznala 5,69 milijuna eura te su time sva sredstva za CARDS 2003 primljena.

U okviru projekata financirano je izvođenje radova, nabava usluga te su dodjeljivana bespovratna sredstva.

U Prilogu 2 dana je tablica s detaljnim pregledom projekata iz programa CARDS 2003, dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima i krajnjim korisnicima.

U okviru CARDS 2003 provodile su se tri tzv. grant sheme odnosno tri projekta dodjele bespovratnih sredstava i to:

1. Održivi razvoj u područjima od posebne državne skrbi, koje je provodilo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
2. Unapređenje škola za strukovno obrazovanje – Osnivanje centara za izvrsnost, koje je provodilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
3. Promocija demokracije i ljudskih prava, koje je provodio Ured Vlade RH za Udruge

U Prilogu 2.1. dana je tablica s detaljnim pregledom dodijeljenih bespovratnih sredstava (grantova), ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima i krajnjim korisnicima u okviru programa CARDS 2003.

b) CARDS 2004

Rok za ugovaranje projekata istekao je 29. lipnja 2007. godine. Ugovoreni su projekti u iznosu 44,07 milijuna eura ili 94,61% decentraliziranih sredstava.

U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 7,36 milijuna eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine za projekte isplaćeno 32,86 milijuna eura ili 74,57% ugovorenog iznosa.

Rok za provedbu projekta je 31. prosinca 2009. godine, a za plaćanja 31. prosinca 2010. godine.

U Prilogu 3 dana je tablica s detaljnim pregledom projekata iz programa CARDS 2004, dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima i krajnjim korisnicima.

U okviru CARDS 2004 provodile su se četiri tzv. grant sheme odnosno četiri projekta dodjele bespovratnih sredstava i to:

1. Program razminiranja u Republici Hrvatskoj, koje je provodilo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
2. Prekogranična suradnja, koje je provodilo Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva
3. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, koje je provodio Hrvatski zavod za zapošljavanje
4. Ljudska prava, koja je provodio Ured Vlade RH za Udruge

U Prilogu 3.1. dana je tablica s detaljnim pregledom dodijeljenih bespovratnih sredstava (grantova), ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima i krajnjim korisnicima u okviru programa CARDS 2004.

Tablica 1: Pregled po programima CARDS dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava, od početka provedbe do 31. prosinca 2008. godine, s rokovima za provedbu ugovora i rokovima za plaćanja

- u milijunima eura

	CARDS 2003	CARDS 2004	UKUPNO
DODJELJENA SREDSTVA RH (decentralizirano)	29,37	46,57	75,94
UGOVORENO	28,69 (97,68%)	44,07 (94,61%)	72,76 (95,81%)
ROK ZA UGOVARANJE	5.6.2006.	29.6.2007.	
BROJ UGOVORA	77	96	173
BROJ ZAVRŠENIH UGOVORA	65	31	96

ROK ZA ZAVRŠETAK UGOVORA	31.12.2008.	31.12.2009.	
PLAĆENO OD UGOVORENOGA DO 30.6.2008.	25,93 (90,40 %)	25,50 (57,87 %)	51,43 (70,70 %)
PLAĆENO OD UGOVORENOGA U RAZDOBLJU 1.7.-31.12.2008.	0,23	7,36	7,59
PLAĆENO OD UGOVORENOGA DO 31.12.2008.	26,16 (91,20%)	32,86 (74,57%)	59,02 (81,13%)
ROK ZA PLAĆANJE	31.12.2009.	31.12.2011.	

Izvor: Ministarstvo financija, Državna riznica, Nacionalni fond

3. PHARE

a) PHARE 2005

Tablica 2: Pregled po programima PHARE 2005 dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava, od početka provedbe do 31. prosinca 2008. godine, s rokovima za provedbu ugovora i rokovima za plaćanja

- u milijunima eura

	PHARE 2005 Nacionalni program	PHARE 2005 Prekogranična suradnja RH-SLO-MAD	PHARE 2005 Prekogranična suradnja RH-ITALIJA	PHARE 2005 Nuklearna sigurnost	PHARE 2005 Sudjelovanje u Programima Zajednice	UKUPNO
DODJELJENA SREDSTVA RH (decentralizirano - bez TEMPUS-a) *	62,88	3,00	3,00	0,64	3,62	73,14
BROJ PROJEKATA	21	1	1	2	6 MoU	25 + 6 MoU
UGOVORENO	55,55 (88,34%)	2,72 (90,72%)	1,81 (60,39%)	0,43 (66,53%)	3,48 (96,12%)	63,99 (87,48%)
ROK ZA UGOVARANJE	30.11.2007.	30.11.2007.	30.11.2007.	30.11.2007.		
BROJ UGOVORA	103	25	35	2		165
BROJ ZAVRŠENIH UGOVORA	26	2	0	1		29
ROK ZA ZAVRŠETAK UGOVORA	30.11.2009.	30.11.2008.	30.11.2008.	30.11.2008.		
PLAĆENO OD UGOVORENOGA DO 30.6.2008.	24,47 (44,06 %)	1,96 (71,96 %)	1,45 (80,00 %)	0,26 (60,00 %)	3,48 (100,00 %)	31,62 (49,40 %)
PLAĆENO OD UGOVORENOGA U RAZDOBLJU 1.7.-31.12.2008.	7,69	0,15	0	0,01	0	7,85
PLAĆENO OD	32,16	2,11	1,45	0,27	3,48	39,47

UGOVORENOGA DO 31.12.2008.	(57,90%)	(77,35%)	(80,00%)	(63,81%)	(100,00%)	(61,68%)
ROK ZA PLAĆANJE	30.11.2010.	30.11.2009.	30.11.2009.	30.11.2009.		

Izvor: Ministarstvo financija, Državna riznica, Nacionalni fond

* 5 milijuna eura se odnosi na program TEMPUS koji se ugovara i plaća direktno u Bruxellesu.

Nacionalna komponenta PHARE programa za 2005 godinu sadrži 23 projekta vrijednosti 71,50 milijuna eura nepovratnih sredstava (21 decentralizirana, 1 centralizirani „TEMPUS“ i 1 decentralizirani koji se odnosi na sufinanciranje članarine za sudjelovanje u programima Zajednice). Rok za ugovaranje navedenih projekata bio je 30. studeni 2007. godine, a stopa ugovorenih decentraliziranih sredstava, bez TEMPUS-a i članarine za programe Zajednice, iznosila je 88,34% u odnosu na odobrena sredstva za financiranje. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 7,69 milijuna eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno 32,16 milijuna eura ili 57,90% ukupno ugovorenog iznosa. Provedba projekata je u tijeku, a rokovi za plaćanje su u 2010. godini.

Financijski sporazum za nacionalnu komponentu PHARE programa za 2005 godinu potpisan je 17. svibnja 2006. godine, te je nakon postupka ratifikacije stupio na snagu 10. kolovoza 2006. godine. Rok za provedbu projekata financiranih iz PHARE programa za 2005. godinu je sukladno Sporazumu o financiranju 30. studeni 2009. godine.

U Prilogu 4 daje se tablica s detaljnim pregledom projekata iz programa PHARE Nacionalni program, dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima, i krajnjim korisnicima, a u prilogu 4.1. daje se tablica korisnika bespovratnih sredstava (grantova) programa PHARE Nacionalni program.

Za program PHARE 2005 - Prekogranična suradnja između Hrvatske, Slovenije i Mađarske ugovoreni su projekti u iznosu 2,72 milijuna eura ili 90,72% decentraliziranih sredstava, a rok za plaćanje je 30. studeni 2009. godine. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 0,15 milijuna eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine za projekte isplaćeno 2,11 milijuna eura ili 77,35% ugovorenog iznosa. Projekti se odnose na dodjelu bespovratnih sredstava.

U Prilogu 5 dana je tablica s detaljnim pregledom korisnika bespovratnih sredstava (grantova) PHARE 2005 Prekogranična suradnja s Mađarskom i Slovenijom.

Za program PHARE 2005 - Jadranska prekogranična suradnja između Hrvatske i Italije ugovoreni su projekti u iznosu 1,81 milijuna eura ili 60,39% decentraliziranih sredstava, a rok za plaćanje je 30. studeni 2009. godine. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine nije bilo isplata za projekte iz ovog programa, te je ukupno do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno 1,45 milijuna eura ili 80,00% ugovorenog iznosa.

U Prilogu 6 dana je tablica s detaljnim pregledom korisnika bespovratnih sredstava (grantova) PHARE 2005 Prekogranična suradnja s Italijom.

Za PHARE 2005 - Program pomoći u području nuklearne sigurnosti ugovoreni su projekti u iznosu 0,43 milijuna eura ili 66,53% decentraliziranih sredstava, a rok za plaćanje je 30. studeni 2009. godine. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 0,01 milijun eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine za projekte isplaćen iznos od 0,27 milijuna eura ili 63,81% ugovorenog iznosa.

U Prilogu 7 dana je tablica s detaljnim pregledom projekata iz PHARE Nuklearna sigurnost, dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima i krajnjim korisnicima.

b) PHARE 2006

Tablica 3: Pregled po programima PHARE 2006 dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava, od početka provedbe do 31. prosinca 2008. godine, s rokovima za provedbu ugovora i rokovima za plaćanja

	PHARE 2006 Nacionalni program	PHARE 2006 Prekogranična suradnja RH- SLO-MAD	PHARE 2006 Prekogranična suradnja RH- ITALIJA	PHARE 2006 Nuklearna sigurnost	PHARE 2006 Sudjelovanje u Programima Zajednice	UKUPNO
DODJELJENA SREDSTVA RH (decentralizirano – bez TEMPUS-a) *	52,82	3,00	3,00	1,65	3,68	64,15
BROJ PROJEKATA	17	1	1	2	12 MoU	21 + 12 MoU
UGOVORENO	44,79 (84,80%)	2,18 (72,69%)	3,00 (100,00%)	1,23 (74,89%)	3,68 (100,00%)	54,88 (85,56%)
ROK ZA UGOVARANJE	30.11.2008.	30.11.2008.	30.11.2008.	30.11.2008.		
BROJ UGOVORA	120	21	17	6		164
BROJ ZAVRŠENIH UGOVORA	0	0	0	0		0
ROK ZA ZAVRŠETAK UGOVORA	30.11.2010.	30.11.2009.	30.11.2009.	30.11.2009.		
PLAĆENO OD UGOVORENOGA DO 30.6.2008.	0	1,57	0	0	3,07	4,64
PLAĆENO OD UGOVORENOGA U RAZDOBLJU 1.7.-31.12.2008.	0,95	0,03	2,12	0	0,20	3,30
PLAĆENO OD UGOVORENOGA DO 31.12.2008.	0,95 (2,11%)	1,60 (73,33%)	2,12 (70,70%)	0 (0,00%)	3,27 (88,77%)	7,94 (14,46%)

ROK ZA PLAĆANJE	30.11.2011.	30.11.2010.	30.11.2010.	30.11.2010.		
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--	--

* 4,5 milijuna eura se odnosi na program TEMPUS koji se ugovara i plaća direktno u Bruxellesu.

Iz Nacionalne komponente PHARE programa za 2006. godinu financira se 19 projekata: 17 iz Nacionalnog programa, 1 je centralizirani „TEMPUS“ i 1 decentralizirani koji se odnosi na sufinanciranje članarine za sudjelovanje u programima Zajednice, ukupne vrijednosti od 61,00 milijun eura. Zbog promjene projektnih sažetaka financiranje iz EU sredstava je manje za 0,06 milijuna eura.

Rok za ugovaranje projekata financiranih kroz PHARE Nacionalni program za 2006. godinu bio je 30. studeni 2008. godine. Od 52,82 milijuna eura namijenjenih financiranju projekata ministarstava i drugih tijela državne uprave ugovoreno je 84,80%.

Nije ugovoreno 3,49 milijuna eura odnosno 6,61% koji se odnose na dva ugovora iz projekta otkazanog u prvoj polovici 2008. godine u vrijednosti od 2,53 milijuna eura, dok preostala tri ugovora u vrijednosti od 0,96 milijuna eura nisu ugovorena jer tijekom natječajne procedure ugovaranja nisu dobivene kvalitetne ponude. Preostali iznos od 4,54 milijuna eura (8,59%) odnosi se na uštede koje su ostvarene zaključivanjem ugovora po cijenama nižim od planiranih.

Do 31. prosinca 2008. godine prema izvršenim obavezama ukupno je isplaćeno za decentralizirana sredstva PHARE 2006 Nacionalnog programa 0,95 milijuna eura ili 2,11% sredstava u odnosu na iznos ugovorenih sredstava.

Financijski sporazum za nacionalnu komponentu PHARE programa za 2006. godinu potpisan je 31. siječnja 2007. godine, i stupio je na snagu nakon ratifikacije 3. svibnja iste godine. Rok za provedbu projekata financiranih iz PHARE programa za 2006. godinu je sukladno Sporazumu o financiranju 30. studeni 2010. godine.

U Prilogu 8 daje se tablica s popisom projekata iz PHARE 2006 Nacionalnog programa s prikazom dodijeljenih sredstava po projektima i korisnicima, a u prilogu 8.1 daje se tablica korisnika bespovratnih sredstava (grantova) PHARE 2006 Nacionalnog programa.

Za program PHARE 2006 - Prekogranična suradnja između Hrvatske, Slovenije i Mađarske ugovoreni su projekti u iznosu 2,18 milijuna eura ili 72,69% decentraliziranih sredstava, a rok za plaćanje je 30. studeni 2010. godine. U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 0,03 milijuna eura, dok je ukupno do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno 1,60 milijuna eura ili 73,33% ugovorenog iznosa. Projekti se odnose na dodjelu bespovratnih sredstava.

U Prilogu 9 daje se tablica s detaljnim pregledom korisnika bespovratnih sredstava (grantova) iz programa PHARE Prekogranična suradnja između Hrvatske, Slovenije i Mađarske

Za program PHARE 2006 - Jadranska prekogranična suradnja između Hrvatske i Italije ugovoreni su projekti u iznosu 3,00 milijuna eura ili 100,00% decentraliziranih sredstava, rok za plaćanje je 30. studeni 2010. godine, a do 31. prosinca 2008. godine za projekte je isplaćeno 2,12 milijuna eura ili 70,70% ugovorenog iznosa.

U Prilogu 10 daje se tablica s detaljnim pregledom korisnika bespovratnih sredstava (grantova) programa PHARE Prekogranična suradnja između Hrvatske i Italije, dodijeljenih, ugovorenih i isplaćenih sredstava po projektima, i krajnjim korisnicima.

Za PHARE 2006 - Program pomoći u području nuklearne sigurnosti ugovoreni su projekti u iznosu 1,23 milijuna eura ili 74,89% decentraliziranih sredstava, rok za plaćanje je 30. studeni 2010. godine, a za projekte do 31. prosinca 2008. godine nisu isplaćena sredstva.

3.2. Programi Zajednice

Institucije Republike Hrvatske uključene su u korištenje Programa Zajednice. Obveze Republike Hrvatske su uplate članarina koje se financiraju u okviru programa IPA (ranije kroz program PHARE) i dijelom iz nacionalnih sredstava.

Koristi za Republiku Hrvatsku su višestruke jer se kroz Programe Zajednice omogućuje izravno povezivanje institucija RH sa institucijama zemalja članica na konkretnim projektima, otvara se pristup dodatnim fondovima osiguranim za provedbu svakog programa, omogućuje se dobivanje bespovratnih sredstava kao i poticajnih sredstava u pojedinim programima.

Članarina se sufinancira iz I komponente programa IPA, s time da ukupna svota sufinanciranja za Programe zajednice ne može prijeći 10,00% godišnje alokacije (pri čemu programi istraživanja i razvoja ne ulaze u tih 10,00%) te ne može biti veća od 90,00% vrijednosti doprinosa za određeni program. U programu IPA 2007 za tu svrhu je predviđeno ukupno 4,60 milijuna eura, a u IPA 2008 u iznosu od 5,58 milijuna eura.

Potpisani su Memorandumima o razumijevanju (MoU) za 9 programa zajednice:

1. Kultura 2007
2. Sedmi okvirni program Europske zajednice za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti
3. Program Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost (PROGRESS)
4. Europa za građane
5. Posebni program za poduzetništvo i inovacije (EIP)
6. Inteligentna energija – europski program za konkurentnost i inovacije (IEE)
7. Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP)
8. Financijski instrument za civilnu zaštitu

Tablica 4: Programi Zajednice u kojima RH sudjeluje u 2008. godini za koje se plaća članarina iz IPA 2007 godine

	PLANIRANO (prema projektnom sažetku)			Plaćeno – (IPA + proračun) **
	IPA sredstva	Državni proračun	Ukupno	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Carine 2013	72.000	8.000	80.000	60.000
Fiscalis 2013	81.000	9.000	90.000	67.006
Sedmi okvirni program Europske zajednice za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti	2.647.145	1.012.855	3.660.000	3.617.424,66
Okvirni program za konkurentnost i inovacije (CIP), potprogrami: 1. Posebni program za poduzetništvo i inovacije (EIP) 2. Inteligentna energija (IEE) 3. Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP)	1.070.855,00	118.984,00	1.189.839,00	583.072,00
Program djelovanja Zajednice na području zdravlja	108.000	12.000	120.000	
Europski centar za nadzor droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA)	90.000	10.000	100.000	
Europa za građane*	76.500	8.500	85.000	
PROGRESS*	144.000	16.000	160.000	
Marco Polo II*	157.500	17.500	175.000	
Kultura 2007*	153.000	17.000	170.000	
UKUPNO	4.600.000	1.229.839	5.829.839	4.327.502,66

** Plaća se prema Pozivu za plaćanje dobivenim od EK; može se razlikovati od planiranog iznosa u projektnom sažetku

4. ISPA

Kroz program ISPA zaključeno je šest pojedinačnih Memoranduma o financiranju kojima se odobrava financiranje ukupno 6 projekata ukupne vrijednosti 123,05 milijuna eura od čega je 59,00 milijuna eura iz programa ISPA dok se preostali iznos, u skladu s pravilima o financiranju projekata, sufinancira iz sredstava Republike Hrvatske.

Rok za ugovaranje aktivnosti iz programa ISPA određen je pojedinačno za svaki od odobrenih projekata. Do 31. prosinca 2008. godine sklopljeno je 13 ugovora za usluge tehničke pomoći i radove u ukupnom iznosu 78,50 milijuna eura (EU i nacionalni dio). U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine isplaćeno je 4,09 milijuna eura, dok je do 31. prosinca 2008. godine ukupno isplaćeno 4,32 milijuna eura iz ISPA sredstva.

Za navedene projekte doznačena su sredstva od EK u ukupnom iznosu od 14,08 milijuna eura.

Tablica 4: Lista projekta sufinanciranih iz ISPA programa

- u milijunima eura

Naziv projekta	Ukupna vrijednost	ISPA udio (%)
Obnova željezničke pruge Vinkovci – Tovarnik – državna granica	75,77	28,79 (38,00%)
Program za vode i otpadne vode Karlovac	36,00	22,50 (62,50%)
Regionalni centar za gospodarenje otpadom „Bikarac” u Šibensko-kninskoj županiji	8,82	6,00 (68,00%)
Priprema liste projekata u sektoru zaštite okoliša	1,46	0,97 (66,00%)
Priprema liste projekata u sektoru prometa	0,74	0,48 (65,00%)
Tehnička pomoć Središnjoj jedinici za financiranje i ugovaranje i Nacionalnom ISPA koordinatorskom centru	0,26	0,26 (100,00%)
UKUPNO	123,05	59,00

Izvor: Ministarstvo financija, Državna riznica, Nacionalni fond

Rok za završetak ugovora je 31. prosinca 2010. godine.

A) Memorandum o financiranju za **Program za vode i otpadne vode u Karlovcu** potpisan je u ukupnom iznosu od 36,00 milijuna eura, od čega udio sredstava iz programa ISPA iznosi 22,50 milijuna eura (62,50%), nacionalni udio osiguran u proračunu RH iznosi 3,50 milijuna eura (9,70%), dok je preostalih 10,00 milijuna eura (27,80%), krajnji korisnik osigurao putem kredita EBRD-a. Krajnji korisnik sredstava je Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac.

Memorandumom o financiranju predviđeno je potpisivanje šest ugovora, od kojih su tri ugovora zaključena u ukupnom iznosu 17,04 milijuna eura što predstavlja 47,32% ugovorenih sredstava u odnosu na ukupnu vrijednost ISPA mjere definiranu Memorandumom o financiranju. Za ugovor o izgradnji i rehabilitaciji sustava vodoopskrbe i odvodnje u gradu Karlovcu početak postupka odabira najpovoljnije ponude očekuje se u ožujku 2009. godine. Za ugovor o nabavi opreme za održavanje sustava odvodnje i ugovor o nabavi opreme za tehničku pomoć izrada natječajne dokumentacija je u tijeku.

B) Memorandumom o financiranju za Rehabilitaciju željezničke pruge na dionici Vinkovci – Tovarnik – državna granica predviđeno je potpisivanje tri ugovora. Ugovori su potpisani i njihova ukupna vrijednost iznosi 60,18 milijuna eura odnosno 79,44% sredstava u odnosu na ukupnu vrijednost ISPA mjere. Preostalih 15,58 milijuna eura

predstavlja uštede ostvarene tijekom postupka odabira financijski najpovoljnije ponude koja zadovoljava tehničke uvjete propisane u natječajnoj dokumentaciji. Način iskorištavanja uštedenog iznosa usuglasit će se sa predstavnicima Europske komisije.

Ugovor o izvođenju radova na obnovi željezničke pruge na dionici Vinkovci – Tovarnik – državna granica potpisan je 14. svibnja 2008. godine u iznosu 41,77 milijuna eura i započela je provedba.

Ugovor o pružanju usluga nadzora nad radovima zaključen je 24. srpnja 2008. godine u iznosu 2,00 milijuna eura i započela je provedba.

Ugovor o obnovi sustava signalizacije na dionici pruge Vinkovci – Tovarnik – državna granica zaključen je 25. srpnja 2008. godine u vrijednosti 16,41 milijuna eura i započela je provedba.

C) Memorandum o financiranju za Regionalni centar za upravljanje otpadom u Bikarcu potpisan je u ukupnom iznosu od 8,82 milijuna eura pri čemu udio sredstava iz programa ISPA iznosi 6,00 milijuna eura (68,00%), dok se ostatak u iznosu 2,82 milijuna eura financira iz nacionalnih izvora.

Memorandumom o financiranju za gore navedeni projekt predviđeno je potpisivanje šest ugovora, od kojih je potpisan ugovor o tehničkoj pomoći krajnjem korisniku 1. listopada 2007. godine.

Za ugovor o izgradnji regionalnog centra za zbrinjavanje otpada Bikarac u tijeku je natječajni postupak.

Za ugovor o nabavi opreme izrada natječajne dokumentacije je u tijeku, dok se za natječajnu dokumentaciju za ugovor o pružanju usluga nadzora nad radovima očekuje odobrenje od strane DEK-a. Za ugovor o odnosima s javnošću u tijeku je natječajni postupak.

Za ugovor o sanaciji odlagališta otpada u Pirovcu objava natječaja očekuje se tijekom travnja 2009. godine.

D) Memorandum o financiranju za Pripremu liste projekata za Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA) u sektoru prometa potpisan je u ukupnom iznosu od 0,74 milijuna eura gdje je udio sredstava iz programa ISPA 0,48 milijuna eura (65,00%), dok je ostatak sredstava u iznosu 0,26 milijuna eura osiguran u državnom proračunu.

Memorandumom o financiranju predviđeno je potpisivanje tri ugovora. Za ugovor za usluge tehničke pomoći za doradu nacionalne strategije za sektor prometa sredstva u iznosu 0,05 milijuna eura su prenamijenjena na ostale ugovore jer je nacionalna strategija koju je izradilo resorno ministarstvo (Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka/Ministarstvo prometa, veza i infrastrukture) tijekom 2007. godine pozitivno ocijenjena od službi Europske komisije te nije bila potrebna tehnička pomoć.

Za ugovor za tehničku pomoć za izradu studije izvedivosti, ocjene troškova i koristi, financijske analize i studije utjecaja na okoliš za obnovu željezničkog koridora X u Republici Hrvatskoj u tijeku je natječajni postupak, a potpisivanje ugovora očekuje se uskoro.

Za ugovor o tehničkoj pomoći za izradu idejnog projekta za dionicu željezničke pruge od Zaprešića do Savskog Marofa u okviru koridora X izostala je priprema natječajne dokumentacije u 2008. godini budući da ovisi o točnom položaju gore spomenute dionice pruge koja će biti poznata nakon usvajanja dijela strategije razvoja prometne povezanosti u Zagrebačkoj županiji, a što se očekuje tijekom 2009. godine.

E) Memorandum o financiranju za Pripremu liste projekata za Instrument za pretpristupnu pomoć u sektoru zaštite okoliša potpisan je u ukupnom iznosu od 1,46 milijuna eura pri čemu je udio sredstava iz programa ISPA 0,97 milijuna eura (66,00%), a ostatak u iznosu 0,49 milijuna eura će se financirati iz nacionalnih izvora. U okviru navedenog memoranduma potpisana su dva ugovora u ukupnoj vrijednosti 0,85 milijuna eura.

Za usluge tehničke pomoći za doradu nacionalne strategije za sektor zaštite okoliša za projekte koji će se sufinancirati sredstvima IPA fonda donijeta je odluka o prenamjeni sredstava na ostale ugovore jer je nacionalna strategija koju je izradilo resorno ministarstvo (Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva) tijekom 2007. godine pozitivno ocijenjena od službi Europske komisije te nema potrebe za ovakvim vidom stručne tehničke pomoći.

Za usluge tehničke pomoći pri odabiru i pripremi projekata u području gospodarenja otpadom koji će se financirati sredstvima IPA fonda natječajni postupak je u tijeku.

F) Memorandum o financiranju za Tehničku pomoć Središnjoj jedinici za financiranje i ugovaranje i Nacionalnom koordinatoru za program ISPA potpisan je u ukupnom iznosu od 0,26 milijuna eura, a udio sredstava iz programa ISPA iznosi 100,00% navedene vrijednosti. Potpisana su sva 4 predviđena ugovora u ukupnoj vrijednosti 0,26 milijuna eura. Provedba aktivnosti je u tijeku.

5. SAPARD

Republici Hrvatskoj je u sklopu programa SAPARD namijenjeno 25,00 milijuna eura. Prvotno je navedeni iznos bio alociran na 4 mjere, ali je došlo do realokacije sredstava, te su odlukom Europske komisije iznosi predviđeni za mjere 3 „Razvitak i unapređenje ruralne infrastrukture i mjeru 4 „Tehnička pomoć“ raspodijeljeni na mjeru 1 „Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva“ (ukupno 8,47 milijuna eura) i mjeru 2 „Unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda“ (ukupno 16,53 milijuna eura).

U do sada provedenim natječajima zaprimljeno je 120 prijava od čega je odobreno (ugovoreno) 36 projekata. Ukupni iznos ulaganja odobrenih projekata je 35,41 milijuna

eura, dok je ugovoreni iznos potpore iz EU sredstava 11,45 milijuna eura ili 45,79% odobrenih sredstava.

U tijeku je četvrti natječaj za projekte u mjerama 1 i 2 nakon čijeg će se završetka znati točan broj ugovorenih projekata. Rok za završetak programa je 31. prosinac 2009.godine.

*Detaljan pregled ugovorenih projekata, isplaćenih sredstava te krajnjih korisnika u okviru programa SAPARD Mjere 1 i 2 dan je u **Prilogu 11**.*

6. IPA

Zahtjevi za dodjelu akreditacije odnosno odobrenja za rad institucija uključenih u operativne strukture za provedbu četiri IPA komponente upućeni su Europskoj komisiji u travnju 2008. godine.

Tijekom listopada 2008. godine Europska komisija je odobrila rad slijedećim institucijama u IPA komponentama:

IPA komponenta I - Jačanje institucija

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje
Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova
Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

Provedbene jedinice u: Ministarstvu pravosuđa, Ministarstvu financija, Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstvu unutarnjih poslova, Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Središnjem državnom uredu za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova, Središnjem državnom uredu za e-Hrvatsku, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja, hrvatskoj agenciji za telekomunikacije i hrvatskoj agenciji za zaštitu osobnih podataka.

IPA komponenta II – Prekogranična suradnja

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje
Opretna struktura koju čine: Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

IPA komponenta IIIa – Regionalni razvoj: Operativni program „Promet“: studeni

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje
Operativna struktura koju čine: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, HŽ infrastruktura i Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

IPA komponenta IIIb – Regionalni razvoj: Operativni program „Zaštita okoliša“

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje
Operativna struktura koju čine: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Hrvatske vode, Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog

gospodarstva, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

IPA komponenta IIIc – Regionalni razvoj: Operativni program „Regionalna konkurentnost“:

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje

Operativna struktura koju čine: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo regionalnog gospodarstva, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa, Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU

IPA komponenta IV – Razvoj ljudskih resursa

Nacionalni fond i Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje

Operativna struktura koju čine: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo obrazovanja, znanosti i športa, Hrvatski zavod za zapošljavanje i Agencija za strukovno obrazovanje.

Dodjelom dozvole za rad Europska komisija je potvrdila da je Republika Hrvatska uspostavila sustav upravljanja koji zadovoljava postavljene kriterije za provedbu. Dodjela za rad bila je preduvjet za potpisivanje financijskih sporazuma tijekom studenoga i prosinca 2008. godine Vlada Republike Hrvatske uputila je u saborsku proceduru financijske sporazume. Financijski sporazum za IPA komponentu III Sabor je ratificirao u studenome 2008. čime su ostvareni preduvjeti za slanje zahtjeva za uplatu predujma Europskoj komisiji za pojedini operativni program. Europska komisija doznala je 23. prosinca 2008. godine na račun Nacionalnog fonda predujam u iznosu 42,71 milijuna eura.

Institucije intenzivno rade na pripremi natječajne dokumentacije kako bi mogle pravodobno provesti projekte iz svoje nadležnosti te izbjeći kašnjenja.

Komponenta V – Ruralni razvoj

Sektorski sporazum između Republike Hrvatske i Europske komisije kojim su detaljno propisani svi zahtjevi koji moraju biti ispunjeni prije dobivanja prijenosa ovlasti upravljanja sredstvima iz ove komponente potpisan je 13. listopada 2008. godine i ratificiran u Saboru 21. studenoga 2008. godine.

Unutarnja revizija provedbenih tijela provela je samoprocjenu u svakom od tijela, te je početkom rujna Nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje dostavljen zahtjev za dodjelu nacionalne akreditacije.

Akreditiraju se tri mjere IPARD programa. Prve dvije nastavak su akreditiranih mjera iz programa SAPARD, dok se treća odnosi na ulaganja u razvoj ruralne infrastrukture, a namijenjena je jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nakon pozitivnog revizorskog mišljenja neovisnog revizorskog društva, Europskoj je komisiji početkom studenoga 2008. godine upućen zahtjev za prijenos ovlasti upravljanja IPARD programom.

7. NEPRAVILNOSTI

Sustav upravljanja nepravilnostima razvijen je u skladu sa preporukama i standardima Europske komisije.

Republika Hrvatska uspostavila je AFCOS sustav koji obuhvaća:

- 1) Mrežu tijela koja upravljaju i koriste sredstva pomoći EU (sustav izvještavanja o nepravilnostima).
- 2) Mrežu tijela koja se bave suzbijanjem prijevара, korupcije ili nekog drugog oblika nepravilnosti u sustavu (AFCOS mreža).
- 3) Ministarstvo financija-Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара, koji unutar sustava obavlja koordinativnu ulogu i predstavlja kontakt točku Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF).

Radi uspostave efikasnog sustava upravljanja nepravilnostima s ciljem zaštite financijskih interesa EU i radi daljnjeg usavršavanja službenika Odjela za suzbijanje nepravilnosti i prijevара i službenika tijela u Sustavu izvješćivanja o nepravilnostima i AFCOS mreži, provodi se niz edukacijskih aktivnosti i izrađena je Srednjoročnu strategiju edukacije o sustavu upravljanja nepravilnostima i prijevarama“ i prateći „Plan edukacija“ te „Metodologija upravljanja rizicima vezano uz pojavu nepravilnosti i prijevара“ u skladu s kojom je provedena i analiza rizika u AFCOS sustavu.

Vlada Republike Hrvatske je Zaključkom od 17. srpnja 2008. godine donijela Akcijski plan koji sadrži mjere za jačanje AFCOS sustava, s ciljem zaštite financijskih interesa EU. Ciljevi i mjere Akcijskog plana obuhvaćaju i obvezu Odjela za suzbijanje nepravilnosti i prijevара i svih tijela uključenih u AFCOS sustav, da poduzima aktivnosti vezane uz daljnje stručno usavršavanje tijela u AFCOS sustavu u području prevencije, otkrivanja, postupanja, izvještavanja i praćenja postupanja s nepravilnostima i prijevarama.

S ciljem ispunjavanja mjera iz Akcijskog plana i sukladno preporukama OLAF-a, Ministarstvo financija Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара je inicirao izradu prijedloga Nacionalne strategije suzbijanja prijevара za zaštitu financijskih interesa EU. Osnovana je radna skupina koju sačinjavaju predstavnici deset tijela u AFCOS mreži (Ministarstva pravosuđa, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva-Uprave za sustav javne nabave, Središnjeg državnog ureda za upravu- Odjel za etiku, Državnog odvjetništva Republike Hrvatske Državnog ureda za reviziju, Ministarstva financija - Porezne uprave, Carinske uprave, Financijske policije i Sektora za proračunski nadzor) zatim predstavnici Ureda za sprječavanje pranja novca i Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije, te pet imenovanih osoba za nepravilnosti (iz Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja – SAPARD agencije, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije i Ministarstva financija – Sektora za poslove Nacionalnog fonda). Nacrt prijedloga Nacionalne strategije suzbijanja prijevара za zaštitu financijskih interesa EU biti će dovršen do kraja prvog tromjesečja 2009. godine. U izradi strategije pomoć pružaju i savjetnici iz SIGMA-e.

Od II tromjesečja 2008. godine Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevare je preuzeo izvješćivanje o nepravilnostima od Nacionalnog fonda, te o uočenim nepravilnostima u sustavu provedbe predpristupnih programa, redovito tromjesečno izvještava Europsku komisiju uključujući Ured Europske komisije za borbu protiv prijevara OLAF, u skladu s propisanim procedurama.

Važno je istaknuti da sustav upravljanja nepravilnostima u cjelini funkcionira i da je pripremljen za pravovremeno otkrivanje i izvještavanja o nepravilnostima i prijevarama.

U nastavku se daje pregled nepravilnosti uočenih do 30. lipnja 2008. godine i poduzetih mjera za njihovo otklanjanje, te pregled nepravilnosti uočenih u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine. Za nepravilnosti su u skladu s procedurama, poslana izvješća OLAF-u i relevantnim Općim upravama Europske komisije. Slučajevi u kojima su završene sve aktivnosti za otklanjanje nepravilnosti su zaključeni, a u kojima je provedba u tijeku su otvoreni.

Nepravilnosti uočene do 30. lipnja 2008. godine:

CARDS 2003 – jedan slučaj nepravilnosti

- Nepravilno ispunjenje preuzetih obveza: krajnji korisnik je nabavljenu opremu postavio na lokacije koje ne odgovaraju u potpunosti lokacijama predviđenim u ugovoru. Korisnik je Središnjoj agenciji za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU (SAFU) prosljedio objašnjenje da zbog okolnosti na terenu oprema nije mogla biti funkcionalna na predviđenim lokacijama. Uz navedeno, treninzi predviđeni projektom nisu bili pravovremeno održani. Održani su naknadno, tijekom lipnja 2008. godine čime je ugovorna obveza ispunjena te je slučaj pozitivno zaključen.

CARDS 2004 – tri slučaja nepravilnosti

- Neispunjenje aktivnosti iz projekta: Veći broj nepravilnosti je uočen u provedbi projekta. Korisnik bespovratnih sredstava nije provodio aktivnosti sukladno potpisanom ugovoru stoga je SAFU raskinula ugovor te je u tijeku izrada konačnog obračuna troškova po ugovoru.
- Nepoštivanje procedura: Krajnji korisnik je u provedbi natječaja s ciljem sklapanja ugovora o najmu prostora prekršio propisane procedure sklopivši ugovor u iznosu većem od onog koji je odobren projektom. Korisnik je raskinuo predmetni ugovor, ponovio natječaj i sklopio novi ugovor o najmu prostora čime je slučaj zaključen.
- Neispunjenje aktivnosti: Konačno plaćanje po ugovoru je izvršeno, a jedna aktivnost (provođenje završnih treninga) je ostala neispunjena. Zbog specifičnosti projekta dogovoreno je da će se trening održati sa zakašnjenjem. Treninzi su

provedeni tijekom rujna 2008. godine čime je ugovaratelj izvršio sve obveze, te nije zatražen povrat sredstava i slučaj je zaključen.

PHARE 2005 – Nacionalni program - tri slučaja nepravilnosti

- Izmijenjeno mjesto isporuke: Oprema koja je predmet nabave namijenjena je uporabi na dvije različite lokacije što nije bilo navedeno u ugovoru. Provedene su provjere na licu mjesta kod korisnika projekta. Korisnik je dao objašnjenje da se navedeno dogodilo zbog činjenice da svoju djelatnost obavlja i u dislociranom poslovnom prostoru, te je slučaj zaključen.
- Nepoštivanje ugovorene specifikacije robe: Isporučena roba (tehnička oprema) ne odgovara tehničkoj specifikaciji iz ugovora. Provedenom provjerom na licu mjesta kod korisnika projekta, utvrđeno je da je isporučena roba odgovarajuća unatoč neusklađenosti s tehničkom specifikacijom, te je slučaj zaključen.
- Nepoštivanje pravila postupka javne nabave: U pozivu za natječaj krajnji korisnik bespovratnih sredstava naznačio je marku/proizvođača robe koja je predmet nabave. Natječajna procedura je poništena te je natječaj ponovljen čime je slučaj zaključen.

PHARE CBC/INTERREG IIIA 2004-2006 - Prekogranična suradnja između Hrvatske, Slovenije i Mađarske (slučaj zaključen)

- Nepoštivanje pravila postupka javne nabave: Korisnik je u pozivu za natječaj naznačio marku/proizvođača robe koja je predmet nabave te je natječaj poništen. Korisnik je odustao od nabave predmetne robe te je slučaj zaključen.

PHARE 2006 - jedan slučaj nepravilnosti

- Nepoštivanje procedura u postupku javne nabave: Odgovor na upit jednog od potencijalnih ugovaratelja upućen je samo njemu, a ne i ostalim potencijalnim ugovarateljima. O nepoštivanju procedura obaviještena je DEK. Nepravilnost nije utjecala na jednak položaj ponuđača u postupku javne nabave, te je postupak nastavljen i slučaj je zaključen.

U razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine uočeni su novi slučajevi nepravilnosti u okviru programa:

CARDS 2004

- Nepravilnost u provedbi sekundarne javne nabave od strane korisnika: nije odabrana najpovoljnija ponuda nego ponuda s najboljim odnosom cijene i kvalitete, a navedeni kriterij odabira ponuda nije bio objavljen u pozivu. Plaćanje je umanjeno za iznos neopravdano korištenih sredstava.

ISPA

- Nepoštivanje uvjeta plaćanja: krajnji korisnik nije pravodobno osigurao sufinanciranje (kredit EBRD) zbog čega se kasnilo s plaćanjem izvođaču radova.

SAPARD

- Korisnik je poduzimao aktivnosti vezane uz provedbu projekta prije nego što je Ugovor o dodjeli sredstava iz SAPARD programa stupio na snagu. Zbog otkrivene nepravilnosti podneseni zahtjev za isplatu je odbijen i raskinut je ugovor s korisnikom.
- Korisnik nije osigurao potpunu i vjerodostojnu dokumentaciju o provedenim aktivnostima uz podneseni zahtjev za isplatu. Zbog otkrivene nepravilnosti podneseni zahtjev za isplatu je odbijen i raskinut je ugovor s korisnikom.